

Borders heeft boeken en sfeer – maar geen klanten meer

Mount Kisco, even ten noorden van New York. Bij de afdeling christendom staat een Afro-Amerikaan met een ringbaardje. Floyd Jeffreys, automonteur, 41, bladert door een zelfhulpboek van televisiepredikant Joel Osteen, *Become a Better You*.

Nee, grinnikt hij, zelf hij zou dit boek nooit lezen. Hij is een man van de koran. Maar hij zoekt iets voor zijn zuster, een *evangelical* uit Louisiana. Haar man is net vrijgekomen uit de gevangenis. Gewapende overval. Ze probeert hem met God op het rechte pad te houden.

„Misschien is dit iets, wat denk je?”
Goede vraag.

Jeffreys loopt naar de kassa. Hij is meteen aan de beurt. Het is donderdagmiddag en boekhandel *Borders* is vrijwel leeg. „Prettig hier”, zegt Jeffreys als hij de deur uitgaat. „Ik zou vaker moeten komen.”

Dan doen dus steeds minder mensen.

Deze week vroeg *Borders*, een van Amerika's grootste boekhandelketens, faillissement aan. Is dit het einde van de boek-

Borders: het einde van een boekhandel?
Foto AFP

winkel?

Het is verleidelijk dit faillissement te presenteren als het einde van een gevoel. Nog even, en de fysieke handeling van een bezoek aan een boekwinkel zal niet meer mogelijk zijn in de VS. De hoge schappen, het stof, de geur van sterke koffie – het is bijna gedaan. De toekomst lijkt aan Amazon.com, Kindle en iPad.

In de jaren negentig introduceerde *Borders* de boekhandel als megawinkel. Een *big-box store*, zoals ze dat in de VS noemen. Tot dan toe had de keten, ooit begonnen als tweedehands boekwinkel, het imago van een zaak voor slimme mensen. Maar door de schaalvergroting duwde *Borders* de lokale boekwinkel uit de markt. Daarmee werd *Borders* een winkelketen zoals alle anderen. Zoek een parkeerterrein aan de rand van een stad; kijk uit naar *Home Depot* of *Starbucks*. Dan is *Borders* nooit ver weg.

Het geloof in boekenverkoop is bij *Borders* al geruime tijd op zijn retour. Het bedrijf ging ook speelgoed verkopen, en

muziek, films en spelletjes. *Borders* heeft zo weinig vertrouwen meer over in de reden van zijn bestaan dat de zaak zich als *ervaring* is gaan presenteren.

Op de gevel van het filiaal in Mount Kisco staat: *Books Music Cafe*. Binnenin bestaat de winkel maar voor een derde uit boeken. Aan literatuur zijn nog twee gangen gewijd. *Freedom* van Jonathan Franzen, een roman die een half jaar geleden verscheen, is hier nog altijd het 'boek van de week'. Maar bij het speelgoed is wel de nieuwste Lego te koop. Op de afdeling muziek is er een schap voor hiphop én een voor christelijke pop. Elk tijdschrift kun je er krijgen. In de koffiebar kun je gratis internetten.

Borders heeft alles – behalve klanten.

De faillissementsaanvraag was eind vorig jaar al in de maak. Rond de feestdagen had *Borders* geen geld meer om uitgevers te betalen. De eigenaren hengelden naar een fusie met *Barnes & Noble*, de keten die *Borders* inmiddels voorbij is gestreefd. Krimp is de enige overlevingskans: 200

van de 650 *Borders*-winkels gaan sluiten. De internetstrategie van de keten, lange tijd verwaarloosd, wordt gemoderniseerd.

Alles wijst erop dat het te laat is. De meeste klanten zijn deze donderdagmiddag nog in de koffiehoeke te vinden. Studenten, docenten, een dakloze, de lokale online journalist – ze zijn gekomen voor gratis internet. Andrei Chundra, 21, student wiskunde, vertelt dat hij hier een paar dagen per week zit. Een boek heeft hij nog nooit gekocht. Te duur, te zwaar. „Alleen mensen met te veel geld kopen nog papieren boeken”, zegt hij.

De man achter de kassa houdt de moederin. Dit filiaal wordt niet gesloten, vertelt hij mensen die ernaar informeren. „Wij zijn een van de beste van het land.”

„Dan moet het in die andere winkels wel héél stil zijn”, zegt Floyd Jeffreys als hij, *Become a Better You* onder de arm, eenmaal buiten staat.